

ÚŘAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

POPIS VYNÁLEZU K AUTORSKÉMU OSVEDČENÍU

223426
(11) (B1)

(22) Prihlášené 02 11 81
(21) (FV 8023-81)

(40) Zverejnené 23 03 82

(45) Vydané 15 03 86

(51) Int. Cl.³
~~G 01 D 24/54~~

C07D 277/64

(75)

Autor vynálezu

SUTORIS VIKTOR prof. RNDr. CSc., HALGAŠ JÁN RNDr. CSc.,
SEKERKA VLADIMÍR doc. RNDr. CSc., BRATISLAVA

(54) 2-R-3-R¹-substituované benzotiazóliové soli a spôsob ich prípravy

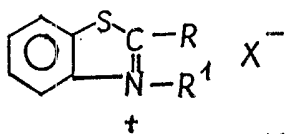
1

2

2-R-3-R¹-substituované benzotiazóliové soli
a spôsob ich prípravy.

Vynález sa týka odboru chémie. Účelom
vynálezu je príprava nových látok 2-R-3-R¹-
substituovaných benzotiazóliových solí, kto-
ré môžu nájsť uplatnenie v biologickom od-
bore ako agrochemikálie, konkrétne v ob-
lasti stimulátorov rastu.

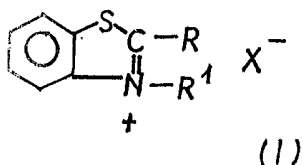
Uvedené látky možno pripraviť reakciou
2-R-benzotiazolu, kde R značí H, CH₃ a
C₃H₇ s R¹X, kde R¹ značí metyl, etyl, propyl,
alyl, propargyl, butyl, sek.butyl, karboxyme-
tyl, metoxykarbonylmetyl, etoxykarbonyl-
metyl, propoxykarbonylmetyl, izopropoxy-
karbonylmetyl, alyloxykarbonylmetyl, pen-
toxykarbonylmetyl, heptoxykarbonylmetyl,
karboxyetyl, metoxykarbonyletyl, propoxy-
karbonyletyl, benzyl, o-nitrobenzyl, a X
znamená chloridovú, brómiovú, jódiovú,
metosulfátovú a etosulfátovú skupinu. Látky
podľa vynálezu sú charakterizované obec-
ným vzorcom I

(I)

kde R, R¹ a X⁻ majú vyššie uvedený význam.

Vynález sa týka 2-R-3-R¹-substituovaných benzotiazólových solí obecného vzorca I

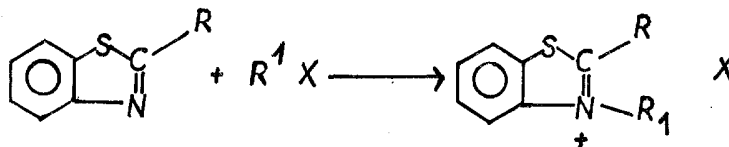
kde R znamená vodík, methyl a propyl, R¹ znamená metyl, etyl, propyl, alyl, propargyl, butyl, sek.butyl, karboxymetyl, metoxykarbonylmetyl, etoxykarbonylmetyl, propoxykarbonylmetyl, izopropoxykarbonylmetyl, alyloxykarbonylmetyl, pentoxykarbonylmetyl, heptoxykarbonylmetyl, karboxyetyl, metoxykarbonyletyl, propoxykarbonyletyl, benzyl a o-nitrobenzyl a X⁻ znamená chloridovú, brómídvú, jódídvú, metosulfátovú a etosulfátovú skupinu a spôsobu ich prípravy.

Príprave 2-alkylbenzotiazólovým soliam bola venovaná veľká pozornosť, lebo ich metylová, resp. metylénová skupina v polohe 2 je aktívna a poskytuje kondenzačné reakcie s karbonylovými zlúčeninami. Produkty týchto reakcií našli uplatnenie pri výrobe farbív a ako prísady do fotografických emulzií [belg. pat. 591 664; Chem. Abstr. 55, 9129 (1961); USA pat. 3 113 864; Chem. Abstr. 60, 6387 (1964); Garmaice D.

L., Paris. G. Y., Komlossy J., Chambers C. H., McCrae R. C.: J. Med. Chem. 12, 30 (1969); Behera G. B., Kar J. N., Acharys R. C., Rout M. K.: J. Org. Chem. 38, 2164 (1973); Behera G. B., Sharma A.: Bull. Chem. Soc. Japan 52, 604 (1979)]. Práce zamerané na teoretické štúdium samotnej reakcie kvartérizácie sa zaoberajú prevažne 2-alkylderivátmi benzotiazolu alebo tiazolu [Azzaro M., Metzger J.: Bull. Soc. Chem. Fr. 1964, 1575; Deady L. W.: Aust. J. Chem. 26, 1949 (1973); Deady L. W., Davis M., Homfeld E.: Aust. J. Chem. 27, 1917, 1221 (1974)]. Syntézu z hľadiska vplyvu rozpúšťadla a teploty študovali [Elašvili Z. M., Devadze L. V., Džapavidze K. G.: Soobšč. Akad. Nauk Gruz. SSR 52, 351 (1968); Chem. Abstr. 70, 87 646 (1969); Kroehnke F., Friedrich W.: Chem. Ber. 96, 1195 (1963); Lochon P., Meheux P., Neel J.: Bull. Soc. Chim. Fr. 1968, 1093] a ďalší. Biologická účinnosť kvartérnych solí benzotiazolu nebola bližšie študovaná.

Podstata spôsobu prípravy 2-R-3-R¹-substituovaných benzotiazólových solí podľa vynálezu spočíva v tom, že 2-R-benzotiazol, kde R má nižší význam, reaguje so zlúčeninou R¹X, kde R¹ a X má nižší význam v prostredí organických rozpúšťadiel ako sú nižšie alifatické ketony, dimethylformamid pri teplote 50 až 60 °C po dobu 5 až 24 hod., pričom sa produkt čistí kryštalizáciou.

Uvedenú reakciu naznačuje schéma č. 1.

kde R znamená H, CH₃ a C₃H₇; R₁ znamená metyl, etyl, propyl, alkyl, propargyl, butyl, sek.butyl, karboxymetyl, metoxykarbonylmetyl, etoxykarbonylmetyl, propoxykarbonylmetyl, izopropoxykarbonylmetyl, alyloxykarbonylmetyl, pentoxykarbonylmetyl, heptoxykarbonylmetyl, karboxyetyl, metoxykarbonyletyl, propoxykarbonyletyl, benzyl a o-nitrobenzyl, a X znamená chloridovú, brómídvú, jódídvú, metosulfátovú a etosulfátovú skupinu.

Príklad 1

Príprava 3-etylbenzotiazóliummetosulfátu (II)

13,5 g (0,1 mol) benzotiazolu a 15,4 g (0,1 mol) dietylsulfátu zreaguje stáť pri normálnej teplote po dobu 8 hod. Kryštalizácia sa uskutočnila zo zmesi etanol a éter (1:2).

Príklad 2

Príprava 3-alkylbenzotiazóliumjodidu (V)

13,5 g (0,1 mol) benzotiazolu, 25,1 g (0,15 mol) alyljodiu a 10 ml suchého acetónu sa zahrieva vo vodnom kúpeli na teplotu 50 až 60 °C po dobu 6 hod. Vzniknutý 3-alylbenzotiazóliumjodid sa odfiltruje a premyje minimálnym množstvom acetónu. Z filtrátu sa oddestiluje acetón, použitý na premytie a zvyšok sa opäť zahrieva 6 až 8 hod. na 50 až 60 °C, čím sa získa ďalší podiel kvartérnej soli. Niekoľkodňovým stáťím sa z reakčnej zmesi vylúči ďalší podiel. Pre urýchlenie kryštalizácie posledných podielov môže sa pridať do reakčnej zmesi, do mierneho zákalu petroléter, alebo éter. 3-alylbenzotiazóliumjodid sa kryštalizuje z metylalkoholu a dietyléteru (1:2).

Príklad 3

Príprava 3-propoxykarbonylmetylbenzotiazóliumbromidu (XII), 13,5 g (0,1 mol) benzotiazolu, 27,1 g (0,15 mol) propylesteru kyseliny brómovej sa zmieša s 10 ml dimetylformamidu a 5 ml acetónu. Reakčná zmes sa zahrieva 6 až 8 hod. pri 50 až 60 °C. Po ochladení sa pridá 5 až 10 ml éteru alebo petroléteru a nechá sa kryštalizovať. Po odfiltrovaní matečného lúhu sa pridá ďalší éter a nechá sa 5 až 6 hod. stáť, čím bol získaný ďalší podiel kryštalickej látky. 3-propoxykarbonylmetylbenzotiazóliumbromid sa kryštalizuje zo zmesi bezvodého tetrahydrofuránu s 1 až 2 % metanolu.

Príklad 4

Príprava 3-propoxykarbonylmetylbenzotiazóliumchloridu (XIII)

13,5 g (0,1 mol) benzotiazolu a 20,4 g (0,15 mol) propylesteru kyseliny chlórbovej v zatavenej sklenenej ampule sa vo vodnom kúpeli zahrieva za občasného pretrepávania na 80 až 90 °C 24 hod. Reakčná zmes postupne prejde do kryštalickej formy. Po odfiltrovaní sa obsah dobre premyje acetónom a kryštalizuje zo zmesi metanolu a éteru (1:2).

Príklad 5

Príprava 3-benzylbenzotiazóliumbromidu (XXXVII)

13,5 g (0,1 mol) benzotiazolu a 25,6 g (0,15 mol) benzylbromidu sa zahrieva vo vodnom kúpeli na 60 až 80 °C po dobu 8 hod. Po ochladení o 3 hod. sa kryštalický podiel odfiltruje a premyje suchým acetónom. 3-benzylbenzotiazóliumbromid sa kryštalizuje z bezvodého tetrahydrofuránu a metanolu (5:1).

Príklad 6

Všeobecný postup kvarternizácie benzotiazolu

0,05 mol (substituovaného) benzotiazolu a 0,06 mol halogénderivátu, resp. alkylsulfátu sa rozpustí v 12 ml bezvodkej zmesi dimetylformamidu a acetónu (2:1). Reakčná zmes sa zahrieva na vodnom kúpeli s teplotou 50 až 60 °C. Ak po dvoch hod. nezačne kryštalizovať kvartérna soľ, malé množstvo zmesi sa v skúmavke premyje petroléterom, potom acetónom a sklenou tyčinkou sa vyvolá kryštalizácia. Kryštalická látka sa vráti do reakčnej zmesi a pokračuje sa v zahrievaní ďalšie 4 hod. Po ochladení sa soľ odsaje, premyje bezvodým acetónom a kryštalizuje z bezvodného tetrahydrofuránu s 1 až 2 % metanolu.

Výsledky elementárnej analýzy a fyzikálno-chemické konštanty syntetizovaných zlúčenín I až XLI sú uvedené v tabuľke 1.

Látky uvedené v tab. 1 sú účinné ako stimulatory rastu. Rastové testy sa realizovali autormi modifikovanou metódou na modelovanom objekte Vika siata. Tento model bol vybraný pre vysokú homogenitu v klíčivosti semien a raste klíčencov. V sérii pokusov bola hľadaná korelácia medzi štruktúrou, molaritou a biologickou aktivitou.

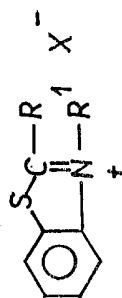
Príklad 7 bližšie osvetľuje spôsob testovania zlúčenín podľa vynálezu na stimulačnú účinnosť.

Príklad 7

Semená Viky siatej klíčili v Petriho miskách v termostate v tme, pri 25 °C. Klíčenie po 48 hod. rastu sa exponovali v molárnych roztokoch 2-R-3-R¹-substituovaných benzotiazólových solí, kde R, R¹ a X⁻ podľa všeobecného vzorca je uvedené v I až XLI tab. 1 v koncentračnej škále 10⁻¹⁶ až 10⁻¹ M. Po 24 hod. inkubácií bol stanovený prírastok predĺžovacieho rastu koreňov. Pri každom stanovení bol uskutočnený aj rastový efekt v kontrolnej sérii. Šírka pokusného a kontrolného súboru, ako aj signifikantnosť medzi súbormi boli stanovené biometricky.

Ako štandardy boli testované kyselina β-indolyloctová (IAA) a kyselina 2,4-dichlórfenoxyoctová (2,4-D). Výsledky stimulačného účinku niektorých zlúčenín podľa vynálezu sú uvedené v tabuľke 2.

TABULKA 1

Zlúčeniny syntetizované podľa vynálezu

Čís.	R	R ¹	X ⁻	Sumárny vzorec	M. h.	% C	Vypočítané/Zistené % H	% N	% S	Výťažok	T. t. °C
I	H	CH ₃	Br	C ₈ H ₈ BrNS	230,12	41,76	3,50	6,09	13,93	61	218 až 220
II	H	C ₂ H ₅	C ₂ H ₅ SO ₄	C ₁₁ H ₁₅ O ₄ NS ₂	289,37	41,70	3,52	5,96	13,90	76	123 až 125
III	H	C ₂ H ₅	Br	C ₉ H ₁₀ BrNS	244,15	45,65	5,22	4,83	22,15	52	210 až 211
IV	H	C ₃ H ₇	I	C ₁₀ H ₁₁ INS	304,15	45,75	5,25	4,78	22,20	72	158 až 160
V	H	CH ₂ CH=CH ₂	I	C ₁₀ H ₁₀ INS	303,17	44,12	4,12	5,73	13,21	76	158 až 159
VI	H	CH ₂ C=CH	Br	C ₁₀ H ₈ BrNS	254,16	39,49	3,63	4,60	10,53	60	222 až 225
VII	H	C ₄ H ₉	Br	C ₁₁ H ₁₄ BrNS	272,21	39,32	3,77	4,63	10,41	64	109 až 111
VIII	H	C ₄ H ₉	I	C ₁₁ H ₁₄ INS	319,20	47,26	3,17	5,51	12,62	70	112 až 114
IX	H	CH ₂ COOH	Br	C ₉ H ₈ BrO ₂ NS	274,14	47,05	3,22	5,50	12,49	61	246 až 249
X	H	CH ₂ COOCH ₃	Br	C ₁₀ H ₁₀ BrO ₂ NS	288,17	48,53	5,18	5,14	11,77	71	152
XI	H	CH ₂ COOC ₂ H ₅	Br	C ₁₁ H ₁₂ BrO ₂ NS	302,19	48,37	5,06	5,02	11,52	61	rozklad 174
XII	H	CH ₂ COOC ₃ H ₇	Br	C ₁₂ H ₁₄ BrO ₂ NS	316,22	41,34	4,42	4,38	10,04	65	rozklad 185
XIII	H	CH ₂ COOC ₃ H ₇	Cl	C ₁₂ H ₁₄ ClO ₂ NS	271,76	41,68	3,49	4,86	11,12	40	rozklad 163 až 165
XIV	H	CH ₂ COOC ₃ H ₇ -i	Br	C ₁₂ H ₁₄ BrO ₂ NS	316,22	41,52	3,39	4,56	10,97	60	220
XV	H	CH ₂ COOCH ₂ CH=CH ₂	Br	C ₁₂ H ₁₂ BrO ₂ NS	314,21	43,43	3,82	4,60	10,61	57	rozklad 160
						45,58	4,46	4,43	10,14		rozklad
						45,27	4,31	4,28	10,20		
						53,03	5,19	5,15	11,79		
						53,19	5,14	5,25	11,61		
						45,58	4,46	4,43	10,14		
						45,39	4,35	4,33	10,22		
						45,87	3,85	4,46	10,20		
						45,83	3,82	4,30	10,11		

2 2 3 4 2 6

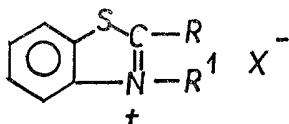
Čís.	R	R ¹	X ⁻	Sumární vzorec	M. h.	Vypočítané/Zistené			Výťažok	T. t. °C
						% C	% H	% N		
XVI	H	CH ₂ COOC ₅ H ₁₁	Br	C ₁₄ H ₁₈ BrO ₂ NS	344,27	48,84	5,26	4,06	62	154 až 155
XVII	H	CH ₂ COOC ₇ H ₁₅	Br	C ₁₆ H ₂₂ BrO ₂ NS	372,33	48,68	5,12	4,18	67	162 až 163
XVIII	H	CH ₂ CH ₂ COOH	Br	C ₁₀ H ₁₀ BrO ₂ NS	288,16	51,61	5,95	3,76	52	214 až 217
XIX	H	CH ₂ CH ₂ COOCH ₃	Br	C ₁₁ H ₁₂ BrO ₂ NS	302,19	51,65	5,88	3,69	57	182 až 184
XX	H	CH ₂ CH ₂ COOC ₃ H ₇	Br	C ₁₃ H ₁₆ BrO ₂ NS	330,25	41,68	3,49	4,86	56	135 až 136
XXI	CH ₃	CH ₃	I	C ₉ H ₁₀ INS	291,15	41,60	4,00	4,63	69	226 až 226,5
XXII	CH ₃	CH ₃	CH ₃ SO ₄	C ₁₀ H ₁₃ O ₄ NS ₂	275,34	43,72	3,91	4,51	74	138 až 141
XXIII	CH ₃	C ₂ H ₅	C ₂ H ₅ SO ₄	C ₁₂ H ₁₇ O ₄ NS ₂	303,40	47,17	4,88	4,24	72	197 až 201
XXIV	CH ₃	C ₃ H ₇	I	C ₁₁ H ₁₄ INS	319,19	37,13	4,86	4,14	57	173 až 174
XXV	CH ₃	CH ₂ CH=CH ₂	Br	C ₁₁ H ₁₂ BrNS	270,20	37,15	4,86	4,81	60	216 až 217
XXVI	CH ₃	CH ₂ C=CH	Br	C ₁₁ H ₁₀ BrNS	268,18	43,67	4,75	5,08	53	186 až 188
XXVII	CH ₃	C ₄ H ₉	I	C ₁₂ H ₁₆ INS	333,23	47,50	4,65	5,06	51	176 až 179
XXVIII	CH ₃	CH(CH ₃)C ₂ H ₅	I	C ₁₂ H ₁₆ INS	333,23	47,39	5,64	4,61	57	152
XXIX	CH ₃	CH ₂ COOH	Br	C ₁₀ H ₁₀ BrO ₂ NS	288,17	41,27	5,39	4,73	60	rozklad
XXX	CH ₃	CH ₂ COOCH ₃	Br	C ₁₁ H ₁₂ BrO ₂ NS	302,19	48,89	4,47	5,18	56	189 až 190
XXXI	CH ₃	CH ₂ COOC ₂ H ₅	Br	C ₁₂ H ₁₄ BrO ₂ NS	316,22	48,76	4,54	5,09	58	192 až 193
XXXII	CH ₃	CH ₂ COOC ₃ H ₇	Br	C ₁₃ H ₁₆ BrO ₂ NS	330,25	49,21	3,75	5,22	61	rozklad
XXXIII	C ₃ H ₇	CH ₃	I	C ₁₁ H ₁₄ INS	319,20	43,25	4,83	4,20	52	135 až 138
XXXIV	C ₃ H ₇	CH ₃	CH ₃ SO ₄	C ₁₂ H ₁₇ O ₄ NS ₂	303,40	43,27	4,83	4,19		
						43,25	4,83	4,20		
						43,15	4,92	4,11		
						41,68	3,49	4,86		
						41,52	3,39	4,56		
						43,72	4,00	4,63		
						43,54	4,15	4,80		
						45,58	4,46	4,42		
						45,81	4,62	4,32		
						47,28	4,88	4,24		
						47,42	4,68	4,10		
						41,39	4,42	4,38		
						41,22	4,41	4,28		
						47,50	5,64	4,61		
						47,38	5,59	4,61		

Čís.	R	R ¹	X ⁻	Sumární vzorec	M. h.	% C	Vypočítané/Zistené % H % N % S			Výťažok	Čís.
XXXV	C ₃ H ₇	C ₂ H ₅	I	C ₁₂ H ₁₆ INS	333,23	43,25 43,14	4,83 4,92	4,20 4,13	9,62 9,53	50	176 až 178
XXXVI	C ₃ H ₇	CH ₂ CH=CH ₂	Br	C ₁₃ H ₁₆ BrNS	298,25	52,35 52,21	5,40 5,50	4,69 4,70	10,75 10,62	51	167 až 168
XXXVII	H	CH ₂ C ₆ H ₅	Br	C ₁₄ H ₁₂ BrNS	306,22	54,91 54,80	3,94 4,03	4,57 4,42	10,47 10,55	66	185 až 186
XXXVIII	H	CH ₂ C ₆ H ₅	I	C ₁₄ H ₁₂ INS	353,22	47,60 47,56	3,42 3,40	3,96 3,96	9,07 9,05	72	170 až 172
XXXIX	H	CH ₂ C ₆ H ₄ NO ₂ -o	Br	C ₁₄ H ₁₁ BrO ₂ N ₂ S	351,22	47,88 47,84	3,16 3,03	7,97 7,78	9,13 8,13	64	193 až 194
XL	CH ₃	CH ₂ C ₆ H ₅	Br	C ₁₅ H ₁₄ BrNS	320,23	55,98 55,79	4,40 4,43	4,37 4,29	10,01 9,97	60	247 až 249
XLI	CH ₃	CH ₂ C ₆ H ₅	I	C ₁₅ H ₁₄ INS	367,25	49,05 49,07	3,84 3,81	3,81 3,70	8,73 8,75	68	209 až 211 rozklad

- I 3-metylbenzotiazóliumbromid
 II 3-etylbenzotiazóliumetosulfát
 III 3-etylbenzotiazóliumbromid
 IV 3-propylbenzotiazóliumjodid
 V 3-alybenzotiazóliumjodid
 VI 3-propargylbenzotiazóliumbromid
 VII 3-butylbenzotiazóliumbromid
 VIII 3-butylbenzotiazóliumjodid
 IX 3-karboxymetylbenzotiazóliumbromid
 X 3-metoxycarbonylmetylbenzotiazóliumbromid
 XI 3-etoxycarbonylmetylbenzotiazóliumbromid
 XII 3-propoxycarbonylmetylbenzotiazóliumbromid
 XIII 3-propoxycarbonylmetylbenzotiazóliumchlorid
 XIV 3-izopropoxycarbonylmetylbenzotiazóliumbromid
 XV 3-alyloxykarbonylmetylbenzotiazóliumbromid
 XVI 3-pentoxycarbonylmetylbenzotiazóliumbromid
 XVII 3-heptoxycarbonylmetylbenzotiazóliumbromid
 XVIII 3-karboxyetylbenzotiazóliumbromid
 XIX 3-metoxycarbonyletylbenzotiazóliumbromid
 XX 3-propoxycarbonyletylbenzotiazóliumbromid
 XXI 2-metyl-3-metylbenzotiazóliumjodid
 XXII 2-metyl-3-metylbenzotiazóliumetosulfát
 XXIII 2-metyl-3-etylbenzotiazóliumetosulfonát

- XXIV 2-metyl-3-propylbenzotiazóliumjodid
 XXV 2-metyl-3-alybenzotiazóliumbromid
 XXVI 2-metyl-3-propargylbenzotiazóliumbromid
 XXVII 2-metyl-3-butylbenzotiazóliumjodid
 XXVIII 2-metyl-3-sek.butylbenzotiazóliumjodid
 XXIX 2-metyl-3-karboxymetylbenzotiazóliumbromid
 XXX 2-metyl-3-metoxycarbonylmetylbenzotiazóliumbromid
 XXXI 2-metyl-3-etoxycarbonylmetylbenzotiazóliumbromid
 XXXII 2-metyl-3-propoxycarbonylmetylbenzotiazóliumbromid
 XXXIII 2-propyl-3-metylbenzotiazóliumjodid
 XXXIV 2-propyl-3-metylbenzotiazóliumetosulfát
 XXXV 2-propyl-3-etylbenzotiazóliumjodid
 XXXVI 2-propyl-3-alybenzotiazóliumbromid
 XXXVII 3-benzylbenzotiazóliumbromid
 XXXVIII 3-benzylbenzotiazóliumjodid
 XXXIX 3-o-nitrobenzylbenzotiazóliumbromid
 XL 2-metyl-3-benzylbenzotiazóliumbromid
 XLI 2-metyl-3-benzylbenzotiazóliumjodid.

TABULKA 2

Stimulační účinek niektorých syntetizovaných zlúčenín podľa vynálezu

Číslo	R	R ¹	X ⁻	Stimulácia/ /mm	M
1.	H	C ₂ H ₅	Br	5,4	10 ⁻⁷
2.	H	C ₂ H ₅	C ₂ H ₅ SO ₄	4,5	10 ⁻¹¹
3.	H	C ₃ H ₇	I	4,0	10 ⁻⁷
4.	H	C ₄ H ₉	I	2,75	10 ⁻⁷
5.	H	CH ₂ COOC ₃ H ₇	Cl	4,85	10 ⁻⁷
6.	H	CH ₂ COOC ₅ H ₁₁	Br	1,10	10 ⁻⁹
7.	H	CH ₂ COOC ₇ H ₁₅	Br	1,95	10 ⁻⁷
8.	H	CH ₂ CH ₂ COOH	Br	4,25	10 ⁻⁹
9.	H	CH ₂ CH ₂ COOCH ₃	Br	1,9	10 ⁻¹¹
10.	H	CH ₂ C ₆ H ₅	I	0,25	10 ⁻¹³
11.	CH ₃	CH ₃	CH ₃ SO ₄	3,15	10 ⁻¹³
12.	CH ₃	C ₂ H ₅	C ₂ H ₅ SO ₄	2,85	10 ⁻⁹
13.	CH ₃	C ₃ H ₇	I	2,35	10 ⁻¹³
14.	CH ₃	C ₄ H ₉	I	1,80	10 ⁻⁹
15.	CH ₃	CH(CH ₃)C ₂ H ₅	I	3,45	10 ⁻¹³
16.	CH ₃	CH ₂ C ₆ H ₅	I	3,9	10 ⁻⁹
17.	C ₃ H ₇	CH ₃	I	2,05	10 ⁻⁷

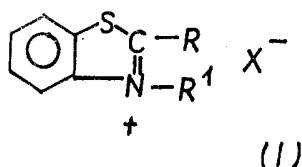
Číslo	R	R ¹	X ⁻	Stimulácia/ /mm	M
18.	C ₃ H ₇	CH ₃	CH ₃ SO ₄	0,45	10 ⁻⁵
19.	C ₃ H ₇	C ₂ H ₅	I	1,80	10 ⁻⁹
20.	C ₃ H ₇	CH ₂ CH=CH ₂	Br	3,15	10 ⁻⁹
Štandardy: kyselina β-indolyloctová (IAA)				3,10	10 ⁻¹²
kyselina 2,4-dichlórfenoxycetová (2,4-D)				4,95	10 ⁻⁹

Látky podľa vynálezu môžu nájsť široké uplatnenie v laboratórnej chemickej syntéze a chemickom priemysle, ale aj v biologic-

kom odbore ako agrochemikálie, konkrétne v oblasti stimulátorov rastu.

PREDMET VYNÁLEZU

1. 2-R-3-R¹-substituované benzotiazóliové soli všeobecného vzorca I

kde R znamená vodík, metyl a propyl, R¹ znamená metyl, etyl, propyl, alyl, propar-gyl, butyl, sek.butyl, karboxymetyl, metoxy-karbonylmetyl, etoxykarbonylmetyl, propo-

xykarbonylmetyl, izopropoxykarbonylmetyl, alyloxykarbonylmetyl, pentoxykarbonylme-tyl, heptoxykarbonylmetyl, karboxyetyl, me-toxykarbonyletyl, propoxykarbonyletyl, ben-zyl a o-nitrobenzylovú skupinu a X⁻ zna-mená chlórídovú, brómídovú, jódídovú, me-tosulfátovú a etosulfátovú skupinu.

2. Spôsob prípravy benzotiazóliových solí podľa bodu 1 vyznačujúci sa tým, že 2-R-benzotiazol, kde R má hore uvedený vý-znam, reaguje so zlúčeninou obecného vzor-ca R¹X, kde R¹ a X má hore uvedený význam v prostredí organických rozpúšťadiel ako sú nižšie alifatické ketóny, dimetylform-amid pri teplote 50 až 60 °C po dobu 5 až 24 hodín.